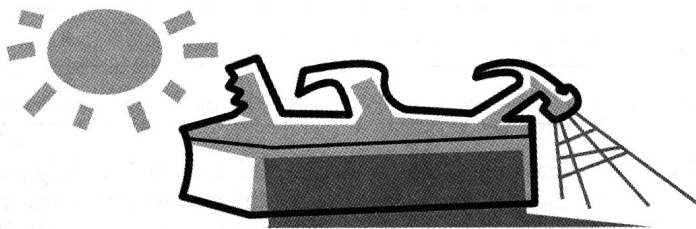

MER LIV UNDER SOLEN

Bakgrunnstoff *Forkynneren 4*

Minnevers «Bær hverandres byrder, og oppfyll på den måten Kristi lov» (Gal 6,2).

Ukeoversikt Nå som vi begynner en ny uke, legger du kanskje merke til noe som det er blitt skrevet om i lange tider. Forkynneren begynner å minne mer og mer om Ordspråkene. Ordspråkene er ofte en rekke korte utsagn som taler om praktiske sider ved hverdagslivet, uten at det alltid er så lett å følge rekkefølgen.

Se bare på Ordspråkene 6. Kapitlet begynner med noen ord om arbeid, for eksempel «Gå til mauren, du late» (*Ordsp 6,6*), etterfulgt av ord om «en niding» (*vers 12*), og så en advarsel om seks ting som Gud hater (*vers 16*), ord om å lyde sine foreldre (*vers 20*) og til slutt en advarsel mot gatejenter (*vers 24-35*).

Vi finner trekk av den samme stilen i Forkynneren 4, der Salomo dekker en rekke områder, alt fra den undertrykkelsen mange mennesker lider under til meningen med livet, misunnelse, arbeidets mening og til slutt slikt som samhold og fellesskap. Ofte møter vi skarpe, poengterte poetiske setninger uten mye utbrodering som tar opp store spørsmål som kan granskes

på en rekke måter som er relevante for oss i vår tid. La oss se hva Herren vil ha sagt oss her.

SØNDAG**Undertrykkerne**

Les Forkynneren 4,1-3. Gjengi Salomos budskap med dine egne ord.

Igjen betrakter Salomo livet fra en verdslig synsvinkel, fra «under solen». Men disse ordene er interessante når man tenker på hvem som skriver dem: kongen selv. Det ville ikke vært så merkelig om en slave hadde klaget over den behandlingen han fikk av sin herre, eller om en fattig mann klaget over de rike. Men her er det landets rikeste og mektigste leder som klager over urett og undertrykkelse.

Vi har lett for å tenke på undertrykkelse i forbindelse med politikk og velstand. Men folk kan også bli undertrykt på andre måter. Hva med menn og kvinner eller foreldre og barn? Hva med religiøs undertrykkelse, bruken av religion til å undertrykke og utnytte andre? Eller hva med arbeidsgivere og tilsatte? Eller sexpress – er ikke det en form for undertrykkelse? Hvilke andre former for undertrykkelse kan du komme på? Er det mulig å undertrykke andre uten å vite at man gjør det? Slå opp til tekstene nedenfor. Hvilke prinsipper finner vi der som vil kunne hjelpe oss å unngå å innta denne rollen, også uten å vite det? *Mark 10,43.44; 1 Kor 9,19; Fil 2,3; 2 Tim 2,24; 1 Joh 3,16; 4,11.*

Makt kan være lumske greier. Riktig brukt, kan makt bli en stor velsignelse, for med makt kan man lede, og faktisk tvinge, andre i riktig retning. Men makt er også lett å misbruke. Det er sagt: «All makt korrupperer, absolutt makt korrupperer absolutt.» De fleste av oss har makt over andre. Spørsmålet blir hvordan vi bruker denne makten.

Til ettertanke **Se på ditt eget liv. Hva slags makt har du over andre? Hvor godt følger du de prinsippene som kommer til uttrykk i versene for i dag? Hva må du gjøre for å være sikker på at du ikke misbruker denne makten?**

MANDAG

Er det verdt å leve?

«Da priste jeg de døde lykksalige, de som var borte for lenge siden. De har det bedre enn de levende, de som ennå er i live. Men lykkeligere enn begge er de som aldri har levd og sett det onde som blir gjort under solen» (Fork 4,2.3).

«Det finnes bare ett virkelig alvorlig problem, og det er selvmordet. Det er filosofiens grunnleggende spørsmål å svare på om livet er verd å leve eller ikke.» – *Albert Camus: The Myth of Sisyphus and Other Essays* (New York 1955), side 3.

Sitatene er uttrykt på forskjellig vis, men begge berører det samme spørsmålet: Er menneskelivet bryet verd? Er livet verd det når man tenker på all den lidelsen, smerten og skuffelsen som det fører med seg, og så dør vi likevel?

Svaret avhenger egentlig av ens syn på meningen med livet. Man vil ha én oppfatning om man mener at det settes punktum ved graven og at ingenting følger etter døden. Men tror man at

dette livet bare er en stasjon på vei mot noe bedre og evig, da vil man mene noe annet. Så svaret på spørsmålet om hvorvidt livet er verd det avhenger ironisk nok av spørsmålet om døden. Er døden slutten, eller er den bare slutten på begynnelsen?

Til ettertanke **Skriv ned ditt eget svar på spørsmålet: Er livet verd det? Svar ja eller nei og forsvare ditt standpunkt så godt du kan. Bruk de bibeltekstene du synes du trenger. Ta med svaret til studiegruppen på sabbaten.**

TIRSDAG

Misunnelse

Salomo er virkelig kommet i gang. Etter praktisk talt å ha sagt at det ville være bedre aldri å være født enn å måtte leve og få se all den undertrykkelsen som skjer «under solen» (*Fork 4, 1*), så fordyper han seg i et nytt emne: «misunnelse» (*vers 4-6*). Tja, det er vel greit, for det er ikke så bortkastet et emne å se på fra et bibelsk ståsted. Selv et av de ti bud er opptatt av dette med misunnelse (hvilket?). Men Salomo trekker det opp på et annet plan: *Alt strev og alt dyktig arbeid er ene og alene et uttrykk for at et menneske er misunnelig på sin neste*. Dette er en kynisk innstilling, og selv om det nok er noe sant i det, så tøyer han misunnelsens problem til siste trevl.

Likevel er misunnelse et menneskelig problem. Ja, det er mer enn et menneskelig problem. Det var faktisk universets første synd. «Satan var misunnelig og sjalu på Jesus Kristus. Likevel bøyde også han seg da alle de andre englene bøyde seg for Jesus

i anerkjennelse av hans storhet og makt og herredømme. Men hjertet var fylt av misunnelse og hat.» – *The Spirit of Prophecy*, bind 1, side 18. Så når vi gir uttrykk for misunnelse og sjalusi, speiler vi Satans personlighet.

Finn frem til tre historier i Bibelen der misunnelse var viktig for utfallet. Skriv ned det uheldige resultatet som denne misunnelsen førte til. Hva kan vi lære om misunnelsens frukt?

1. _____
2. _____
3. _____

Til ettertanke Hvordan har du opplevd din egen misunnelse av andre? Hva kan du gjøre for å underkue denne fryktelige tendensen? Tenk på Jesu liv. Hvordan kan det at du tenker på ham gi deg nåde til å overvinne denne synden før den ødelegger deg?

ONSDAG

Arbeide for hvem?

«Alltid har jeg vist at vi må arbeide på denne måten og ta oss av de svake. For vi husker de ord Herren Jesus selv sa: Det er en større lykke å gi enn å få» (Apg 20,35).

Les Forkynneren 4,7.8. Etter å ha angrepet alle slags arbeid som kun et uttrykk for misunnelse, ser Salomo i vers 7 og 8 på arbeidet fra en annen vinkel: Hva er det folk arbeider for? Her taler han om en som er alene, barnløs og uten noen å forsørge eller til å arve frukten av hans arbeid. Gjør han det bare for sin egen del? Hva er i så fall hensikten?

Disse versene åpner for et viktig spørsmål om mennesket, uavhengig av den umiddelbare sammenhengen de står i. De mest jammerlige av alle mennesker er ofte de mest selvopptatte,

de som kun lever for seg selv og ikke bryr seg om andre enn seg selv. Etter en stund oppdager de hvor små de er og hvor kort livet er, at de selv betyr ganske lite i den store sammenhengen «under solen», og da finner de så lite mål og mening med sitt liv. Vi mennesker var ikke ment å skulle leve kun for oss selv. Tvert imot, formålet med den uselviske kjærligheten vi møter hos Jesus, er å leve for å hjelpe andre. Å gi av seg selv for andre gir glede og en opplevelse av mening og tilfredshet. Og heldigvis trenger man ikke å være gift eller ha barn for å gjøre dette. Så lenge man er omgitt av andre, finnes det mennesker man kan velsigne, og ved å velsigne andre, mottar man selv en velsignelse.

Slå opp til tekstene nedenfor. Hva kan de lære oss som ønsker å følge Jesus om det som ble tatt opp i dagens lekse? *Matt 25,31-46; Mark 10,45; Apg 2,43-45; Hebr 13,1-3.*

Til ettertanke **Hvordan prioriterer du? Hvor mye av din tid går med til å tenke på deg selv og dine behov sammenlignet med andre og deres behov? Vær ærlig. I hvilken grad oppfyller du Bibelens kall om ikke å leve bare for deg selv, men for andre?**

TORSDAG

Tråden og fellesskapet

I vers 8-12 av Forkynneren 4 har Salomo foretatt en ganske så logisk bevegelse over på en annen tanke: fra å leve bare for seg selv til fellesskapets fordeler. Han taler i poetiske vendinger og bruker et par konkrete eksempler på hvor mye bedre det er å være to enn en, men prinsippet er viktig: vi mennesker er sosiale

vesener. Vi er skapt for å leve i samfunn med andre. Vi er skapt for å trenge andre.

I 1998 tok huseieren seg inn i leiligheten til Wolfgang Dircks i Bonn i Tyskland da banken sluttet å overføre husleien hans. Verten fant et skjelett i en stol foran et fjernsynsapparat som fortsatt stod på, enda det var gått i stykker. Like utrolig var det at lysene på juletreet hans fortsatt var tent. Ved siden av stolen lå et programblad åpnet til siden for 5. desember 1993. Høyst sannsynlig døde han den dagen, og i minst fem år var det ingen som savnet ham.

Les 1. Korinter 12. Hva sier Paulus her som egentlig er det samme som det Salomo sier i disse versene i Forkynneren?

Selvsagt har kristentroen ingen mening uten et personlig forhold til Gud. Men det er denne vertikale forbindelsen med forholdet til Gud som oppretter et forhold til et fellesskap – menigheten.

Det er ikke uvanlig å høre folk si: «Jeg vil ikke ha noe å gjøre med noe organisert kristenliv.» Hva er det så de ønsker seg? Et uryddig kristenliv? Nei, så klart ikke. Man sier det gjerne fordi man ikke ønsker å forplikte seg selv, ta på seg et ansvar og gi seg inn under en gruppe som er større enn en selv.

Til ettertanke **Hvor godt er ditt forhold til din hjemmemenighet? Hvordan kan du bli mer aktiv og ta i bruk dine evner og gaver for å hjelpe dem som ikke har det du har? Og forresten: hvor villig er du til å gå til kirken og be om hjelp om noe som du ikke kan gjøre på egen hånd?**

FREDAG

Videre studium

Vitnesbyrd for menigheten, bind 2, side 398-401 (6T:261-265); *Testimonies to Ministers*, side 29-30. Forfatteren Kurt Vonnegut sa engang: «Hva bør unge mennesker bruke livet til i vår tid? Utvilsomt litt av hvert. Men det modigste er å skape trygge samfunn der ensomhetens fryktelige pest kan leges.»

Koinonia er det greske ordet for «fellesskap». Vi mennesker er skapt for fellesskap, for samkvem med andre. Men ikke en hvilken som helst form for samkvem. For samkvem kan du få i puben eller på en fotballkamp. Nei, Bibelens begrep er en annen form for fellesskap, et fellesskap som kommer når en gruppe mennesker har inngått en pakt om å hjelpe og elske hverandre fordi de elsker sin Gud. De har felles livssyn, felles mål og drømmer, og de har et felles forsett – men først av alt er de mennesker som har omsorg for hverandre og går inn for å hjelpe hverandre, hva behovene enn måtte være. Det er dette som er sant kristent fellesskap.

Spørsmål til drøftelse

- 1. Snakk sammen om dette viktige spørsmålet: I hvilken grad fungerer deres lokale menighet som et fellesskap? Hvor godt samarbeider man for å møte medlemmenes behov? Hva er menighetens sterke og svake sider? Hva kan dere i gruppen gjøre så deres lokale menighet blir bedre i stand til å oppfylle sin rolle som et fellesskap av troende som holder sammen i kjærligheten til Gud og hverandre?**
- 2. Les opp svarene deres på spørsmålet: Er livet verdt det? Snakk om svarene.**
- 3. Snakk mer om dette med makt og maktbruk. Hvordan kan folk misbruke makt på helt utspekulerte måter. Og hvilke problemer kan oppstå når noen ikke bruker den makten de har fått tildelt?**